

E. Arenas, F. Torres, *Vita consacrata ed economia. Manuale per l'amministrazione degli Istituti religiosi*, Milano 2006, ss. 140.

Instytuty życia konsekrowanego do wypełnienia swego posłannictwa potrzebują określonych dóbr materialnych. Zmieniające się zewnętrzne uwarunkowania ekonomiczne, nowe sposoby zarządzania zasobami finansowymi wpływają również na działalność gospodarczą prowadzoną przez instytuty. Aby stan posiadanych dóbr nie został umniejszony, a prowadzone inwestycje nie były chybione, potrzebna jest dobra znajomość zasad właściwego gospodarowania.

Nie często w literaturze dotyczącej życia konsekrowanego znajdujemy wydawnictwa dotyczące administracji dobrami doczesnymi. Dlatego z wielką uwagą i zainteresowaniem należy przyjąć publikację będącą dziełem klaretyńskich zakonników – teoretyków i praktyków w dziedzinie ekonomii, a zarazem osób żyjących na co dzień radami ewangelicznymi i znających realia życia zakonnego. Prezentowana publikacja jest jednocześnie kontynuacją zapoczątkowanej w 2000 r. przez Unię Przełożonych Generalnych refleksji dotyczącej administracji dobrami doczesnymi w instytutach życia konsekrowanego.

Całość prezentowanej publikacji podzielona jest na sześć rozdziałów. W pierwszym rozdziale *Dobra doczesne w instytutach życia konsekrowanego* Autorzy w sposób ogólny ukazali konieczność posiadania dóbr doczesnych dla właściwego wypełniania misji wspólnot zakonnych oraz potrzebę właściwego nimi zarządu. W oparciu

o normy kodeksowe przedstawiono podstawowe założenia kościelnego prawa majątkowego, które obowiązuje również zakonników.

Bezpośredniego zarządu dobrami dokonuje administrator. W rozdziale drugim *Istota kierowania gospodarką* omówione zostały zadania jakie w obecnych, zmieniających się warunkach zarządzania, obejmujących również instytucje życia konsekrowanego, ma do spełnienia administrator.

Przedmiotem trzeciego rozdziału jest *Działalność gospodarcza*. W oparciu o naukę społeczną Kościoła Autorzy przedstawili w związku sposób ocenę moralną ekonomii. System kapitalistyczny, na którym oparta jest współczesna gospodarka, niesie ze sobą wezwanie dla osób konsekrowanych do stworzenia takiego systemu zarządzania i administracji, który stanowiłby alternatywę dla neoliberalizmu. W prowadzeniu działalności gospodarczej instytucje życia konsekrowanego podlegają wymogom systemu finansowego. Dlatego też niezbędne jest właściwe posługiwanie się pieniędzem oraz znajomość możliwości jego lokowania w bankach, na kontach czy też giełda.

Księgowość i kontrola zarządzania, to tytuł kolejnego, czwartego rozdziału. Od sposobu prowadzenia rachunkowości, należytego gospodarowania zasobami finansowymi oraz właściwej kontroli stanu posiadania, uzależnione jest powodzenie prowadzonej działalności. Służy temu cały szereg dostępnych narzędzi technicznych jak np. plan rozwoju, rachunkowość, bilans, kontrola dochodów i rozchodów, inwentarze, archiwa, itp. W celu osiągnięcia jak najlepszych wyników w administrowaniu powierzonymi zasobami bardzo pożądaną rzeczą jest dokładne ustalenie mechanizmów, które służyłyby usprawnieniu i polepszeniu podejmowanych przedsięwzięć gospodarczo-ekonomicznych. Winny one jednak uwzględniać specyfikę i być dostosowane do wymogów i stylu życia radami ewangelicznymi. Aby usprawnić i zdynamizować tę formę działalności, należy większą uwagę poświęcić formacji osób odpowiedzialnych, a więc ekonomów i administratorów.

W rozdziale piątym *Zarządzanie i jego środki* Autorzy ukazali zespół środków, których zastosowanie może przyczynić się ulepszenia sposobu zarządzania prowadzonymi dziełami. Chodzi o plany rozwoju, kontrole, rady ekonomiczne, kształcenie przyszłych ekonomów i administratorów.

Ostatni, szósty rozdział *Zakonnicy i przedsiębiorstwa* dotyczy kwestii bardzo delikatnej. Ze względu na rozpiętość i różnorodność prowadzonej działalności apostołskiej, zgodnej z misją danego insty-

tutu zakonnego, przyjmuje ona niejednokrotnie rozmiary przedsiębiorstwa. Ma to miejsce chociażby w przypadku dużych szkół, szpitali, itp. Prowadzenie tak szerokiej działalności domaga się od osób za nią odpowiedzialnych właściwej formacji zakonnej, jak i dobrej znajomości administracji, zarządzania czy też bankowości. Ta aktywność zawsze winna być kierowana i ożywiana duchem ewangelicznym, przy jednoczesnym uwzględnieniu twardych wymogów rynku i ekonomii. Nie może się ona ograniczać tylko i wyłącznie do potrzeb i zadań instytutu, ale winna uwzględniać również potrzeby Kościoła lokalnego, co w konsekwencji ukierunkowuje na myślenie bardziej eklezyjalne, przyczyniające się także do większej odpowiedzialności zarówno osób konsekrowanych jak i świeckich za misję Kościoła powszechnego. Równocześnie prowadzenie tego typu działalności przez osoby konsekrowane wymaga współpracy osób świeckich. Wspólna praca i odpowiedzialność za powierzone dzieła ma również wymiar ewangelizacyjny i formacyjny.

Jak zaznaczają we wstępie Autorzy, niniejsza publikacja ma przede wszystkim wymiar praktyczny, o czym świadczy chociażby podtytuł. Poprzez analizę norm kodeksowych traktujących o dobrach doczesnych, zwracając uwagę na wymiar etyczny prowadzonej działalności, przedstawione zostały zasadnicze kwestie dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej przez instytuty życia konsekrowanego. Ze względu na szybko zmieniającą się sytuację ekonomiczną, pojawiające się nowe sposoby zarządzania, każdy instytut życia konsekrowanego stoi przed koniecznością przygotowania osób do zarządzania dobrami doczesnymi, które mają służyć misji danego instytutu. Niewłaściwe nimi zarządzanie, mogące w konsekwencji doprowadzić do ich utraty, niesie w sobie nie tylko wymierne szkody finansowe, ale może w konsekwencji przyczynić się również do zachwiania ogólnej sytuacji instytutu życia konsekrowanego.

Prezentowana publikacja stanowi wartościowe i godne polecenia źródło konsultacji i pomocy nie tylko dla osób bezpośrednio zajmujących się zarządaniem dobrami doczesnymi, ale dla wszystkich podejmujących życie radami ewangelicznymi.

o. Arnold Chrapkowski OSPPE